Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Handel, tillväxt och världspolitik: Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin”

KOM(2010) 612 slutlig

(2012/C 43/17)

Föredragande: **Evelyne PICHENOT**

Den 9 november 2010 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”*Handel, tillväxt och världspolitik: Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin*”

KOM(2010) 612 slutlig.

Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 22 november 2011.

Vid sin 476:e plenarsession den 7–8 december 2011 (sammanträdet den 7 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 185 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster:

1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 I slutet av 2010 offentliggjorde Europeiska kommissionen ett nytt meddelande i en tid av sådana genomgripande förändringar i världshandeln att den nuvarande globaliseringsfasen ser helt annorlunda ut jämfört med den förra. EU:s handelspolitik är den externa delen av Europa 2020-strategin ([1]), och består i att se till att handeln bidrar till hållbar tillväxt, något som nu saknas i arbetet med att komma ur krisen, samtidigt som den sociala marknadsekonomin säkerställs och övergången till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp prioriteras.

1.2 Kommittén noterar med intresse att ”den nya handelspolitiken”, som presenteras i meddelandet ”Handel, tillväxt och världspolitik” ([2]), utgör ett steg på vägen och bidrar till att klargöra de handelsrelaterade prioriteringarna i anslutning till Europa 2020-strategin:

— Ett öppnande av handeln som beaktar den geografiska förskjutningen av handeln mot Asien.

— Den avgörande kopplingen till försörjningstryggheten i fråga om råvaror och energi.

— Den stora betydelsen av hinder för handel och investeringar (icke-tariffära eller lagstiftningsmässiga) också i fråga om tillgång till offentlig upphandling.

— Kravet på ömsesidighet i de multilaterala och bilaterala förhandlingarna med unionens strategiska ekonomiska partner, också vad gäller immateriell äganderätt.

— Användningen av handelspolitiska skyddsåtgärder.

1.3 I vissa frågor anser kommittén att man bör klargöra nuvarande rättsregler, särskilt när det gäller statliga subventioner och statligt stöd, och även hävda unionens värderingar och normer. Om så krävs bör mekanismerna för WTO:s tvistlösningsorgan utnyttjas, så att rättspraxis stämmer bättre överens med målsättningen om en rättvis konkurrens, framför allt i förhållande till tillväxtländerna.

1.4 De allt fler svåra bilaterala förhandlingarna får inte leda till att EU minskar sina krav vad gäller sociala frågor och miljö. Dessa båda områden bör i stor utsträckning beaktas på samma sätt som de ekonomiska frågorna i förhandlingarna. Kommittén ägnar därför särskild uppmärksamhet åt innehållet i och uppföljningen av kapitlet om hållbar utveckling. Vi understryker att utarbetandet av detta kapitel är nära kopplat till kvaliteten i konsekvensanalyserna och relevansen i stödåtgärderna.

1.5 EESK rekommenderar att FN utarbetar en internationell stadga med minimirättigheter, i likhet med ILO:s sociala grundskydd. En sådan stadga skulle kunna antas i samband med den översyn av FN:s millenniemål som planeras till 2015. Stadgan skulle också utgöra en referenspunkt i linje med åtagandena på handels- och utvecklingsområdena. Först måste ILO emellertid få status som observatör inom WTO och successivt integreras i dess mekanism för översyn av handelspolitiken (Trade Policy Review Mechanism, TPRM).

([1]) Se punkt 3.3: Utnyttja våra utrikespolitiska instrument i ”Europa 2020 En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla”, KOM(2010) 2020 slutlig, 3.3.2010.

([2]) ”Tillväxt, handel och världspolitik”, KOM(2010) 612 slutlig.

1.6 EESK anser att större uppmärksamhet bör ägnas utvecklingssamarbete, global solidaritet och diskussionen om millennieutvecklingsmålen. Kommittén föreslår att år 2015 utnämns till ”utvecklingens och samarbetets år” (preliminär benämning). Eftersom EU och dess medlemsstater också är fast beslutna att uppnå dessa mål senast 2015 föreslår kommittén att man drar nytta av det europeiska året för att öka medvetenheten hos varje enskild person, i det civila samhället samt på nationell och europeisk nivå, och främja en attityd präglad av ett gemensamt ansvar för att uppnå de mål som redan har fastställts och de nya mål som kommer att fastställas för perioden efter 2015.

1.7 Världshandeln är både problemet och lösningen på frågor kring livsmedelssäkerhet på internationell nivå. Världshandelsreglerna bör främja livsmedelstryggheten, särskilt i de minst utvecklade länderna, och säkerställa att dessa får tullfri tillgång till marknaderna i de utvecklade länderna och dessutom i tillväxtländerna, i enlighet med principen om särskild och differentierad behandling.

1.8 För att utveckla en grön ekonomi i den globala konkurrenssituationen och behålla sitt ledarskap på området bör EU i eget intresse och för klimatets skull stå fast vid sina ambitiösa mål när det gäller en minskning av växthusgasutsläppen. Kommittén föreslår att konsekvensanalyser görs (med avseende på konkurrenskraft, sysselsättning och miljö) och att offentliga debatter anordnas som förberedelse inför de omvandlingar som måste göras under perioden 2020–2050 och som en åtgärd för att stabilisera prognoserna hos de ekonomiska aktörerna och medborgarna.

1.9 På längre sikt bör unionen bidra till en reform av WTO, som ska stå för en multilateral styrning av globaliseringen i den bemärkelse som avsågs med den ursprungliga Internationella handelsorganisationen (ITO) enligt definitionen i Havannastadgan från 1948. Detta innebär en tydlig koppling mellan sysselsättning och investeringar.

1.10 Kommittén vill understryka den växande betydelsen av att engagera det civila samhället i genomförandet och uppföljningen av EU:s handelsavtal, särskilt kapitlen om hållbar utveckling, samt i fråga om det frihandelsavtal som nyligen tecknades med Sydkorea. Kommittén är beredd att bidra aktivt till tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal och i kommande handelsavtal. EESK skulle kunna bidra till uppföljningsmekanismen genom att till årsrapporten samla in kommentarer från det civila samhället i Europa, inbegripet alla berörda parter. Vi föreslår också att EESK bidrar genom att underlätta det arbete som genomförs gemensamt av det civila samhället i partnerländerna i syfte att öka medvetenheten om de konkreta följderna av avtalen. EESK anser att ett snabbt införande av de första avtalens uppföljningsmekanismer avsevärt skulle öka trovärdigheten för arbetet med att utveckla en ny handelspolitik. Detta skulle kunna bidra till ett klimat av förtroende mellan partnerna, och dessutom underlätta det civila samhällets deltagande i de pågående handelsförhandlingarna.

2. **Att förutse de stora omvälvningar som kan följa av globaliseringen**

2.1 En rättvis och öppen världshandel är en global kollektiv nyttighet värd att bevara och stärka. För varje land och union av länder handlar det om att bidra till en hållbar reglering av denna nyttighet grundad på ömsesidighet med fördelar i förhållande till vars och ens insatser. Detta är grunden för EU:s engagemang i frågan om en liberalisering av handeln i en multilateral miljö, som WTO i dag står för. I linje med detta stöder EESK sedan 2006 EU:s handelspolitik ([3]).

2.2 I slutet av 2010 offentliggjorde Europeiska kommissionen ett nytt meddelande i en tid av sådana genomgripande förändringar i världshandeln att den nuvarande globaliseringsfasen ser helt annorlunda ut jämfört med den förra. Utmaningen för EU:s handelspolitik, som är en del av Europa 2020-strategin, är att se till att handeln bidrar till hållbar tillväxt samtidigt som den sociala marknadsekonomin säkerställs och övergången till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp prioriteras.

2.3 Inför en analys av de förändringar som nu pågår till följd av globaliseringen vill kommittén betona följande fem större trender under det senaste decenniet, som bör vara vägledande för debatterna inom forumen för det civila samhället vid WTO respektive generaldirektoratet för handel och som bör syfta till att ge EU:s handelspolitik en mer strategisk och långsiktig karaktär.

— **En utvidgning av det område som är konkurrensutsatt.** Den nya tekniken – alltifrån informations- och transportområdet till den kommande gröna tekniken – förändrar det sätt på vilket välstånd produceras och förädlingsvärdet fördelas samt ökar konkurrensen mellan länderna. Den nya tekniken ökar rörligheten för varor, tjänster och produktionsfaktorer, i synnerhet kapital ([4]), och innebär därmed att fler ekonomiska sektorer och samhällsområden öppnas för internationell konkurrens.

— Kunskap och innovation är fortfarande drivkrafter för tillväxt, men dessa faktorer har i dag kullkastat den uppfattning om världshandeln som vi hämtat från de klassiska teorierna. Länderna byter inte längre vin mot lin, som på Ricardos tid. Sedan ungefär tio år tillbaka specialiserar sig länder på uppgifter där deras arbetskraft har komparativa fördelar gentemot konkurrenterna, ibland till priset av social och skattemässig dumpning. En ”**handel med arbetsuppgifter**” ökar gradvis vid sidan av handeln med industrivaror, som fortfarande är dominerande. **Tjänstesektorns** andel av handeln (20 %) blir allt större, vilket också stämmer bättre överens med den betydelse som denna sektor har för ländernas nationella tillgångar (70 % av EU:s BNP).

([3]) Se EESK:s yttranden i EUT C 211, 19.8.2008, s. 82; EUT C 318, 29.10.2011, s. 150 och EUT C 255, 22.09.2010, s. 1.

([4]) EUT C 318, 29.10.2011, s. 150.

— Att allt fler yrken och ekonomiska aktörer utsätts för konkurrens stimulerar innovationer och ökar de ekonomiska möjligheterna, och därmed den globala effektiviteten. Samtidigt medverkar detta till att **klyftorna** ökar inom länderna. Möjligheterna och lönerna ser olika ut för rörliga respektive icke-rörliga, utbildade respektive outbildade arbetstagare och mellan dem som har kapital och dem som bara har sin arbetskraft att erbjuda, mellan anställda inom varu- och tjänstehandeln och dem som arbetar inom andra sektorer.

— Världshandeln gör verksamheter och resurser beroende av kostnader och priser och fungerar på så sätt som ett förstoringsglas som blåser upp ett lands kvaliteter men samtidigt framhäver dess svagheter. Handelspolitiken kan därför inte ses separat från EU:s övriga politikområden, t.ex. omställnings- och anpassningsåtgärderna inom arbetsmarknadspolitiken, insatserna för att minska utsläppen av växthusgaser, politiken för social och territoriell sammanhållning, politiken för inre marknaden och politiken för utveckling och samarbete.

— I en värld där knappa resurser återigen är en realitet har **försörjningstryggheten** ([5]) blivit en lika viktig fråga som den traditionella frågan om stabil tillgång till externa marknader. Det fortsatta trycket på energi- och livsmedelsresurserna och den ökade konkurrensen om tillgången till naturresurser har blivit avgörande faktorer i handels- och säkerhetspolitiken.

3. **Huvudpunkterna i ett nytt, öppet handelssystem och en rättvis övergång**

3.1 *Att verka för en framtida reform av WTO*

3.1.1 De stora förändringar som hänger samman med globaliseringen och deras följder för unionen är inte bara en handelspolitisk fråga, utan utmaningar som berör hela EU. Unionen bör därför ta initiativ till framtidsstudier och öppna för en offentlig debatt om villkoren för en rättvis övergång. EESK stöder i detta sammanhang reflektionsgruppens bidrag till Europeiska rådet om EU:s framtid 2030 ([6]), där det ”strategiska konceptet” och de långsiktiga prioriteringarna för EU:s externa verksamhet definieras och revideras.

3.1.2 Europa bör se sin handelspolitik som en källa till inflytande i samband med den framtida reformen av WTO. EESK stöder kommissionens förslag att ”tillsätta en grupp experter från både industri- och utvecklingsländer för att utarbeta oberoende rekommendationer som underlag för den europeiska synen på vilka frågor WTO ska arbeta med och hur organisationen ska fungera efter det att Doharundan har avslutats”. Kommittén vill delta i detta arbete och kommer att utarbeta ett förberedande yttrande i frågan.

3.1.3 Enligt EESK bör unionen ha som långsiktigt mål att bidra till att förändra bilden av WTO och omorganisera den multilaterala ordningen i linje med den ursprungliga tanken. I enlighet med Havannastadgan från 1948 skulle Internationella handelsorganisationen (ITO) vara en multilateral organisation som ägnar sig åt alla aspekter av världshandeln – utan undantag – dvs. även sysselsättnings- och investeringsfrågor.

3.1.4 Dödläget i Doharundan och förseningarna i förhandlingarna om avtal om ekonomiska partnerskap gör att Europa måste se över kopplingarna mellan utveckling och handel. EESK vill peka på utvärderingen av initiativet ”Allt utom vapen” och avtalen om ekonomiska partnerskap som en ny grund för vår strategi för handel och utveckling. Handelspolitiken utgör en helhet och kommittén välkomnar det kompletterande arbete som genomförts i anslutning till det aktuella meddelandet om reformen av det allmänna preferenssystemet och ett kommande meddelande om handel och utveckling.

3.2 *Att prioritera livsmedelssäkerheten*

3.2.1 Kommittén har i flera olika yttranden ([7]) gett förslag på hur en mer strategisk syn på handelspolitiken kan utvecklas. Vid en konferens om livsmedelstrygghet i maj 2011 presenterade EESK dessutom slutsatser som utgör ett bidrag till G20-gruppens arbete. Kommittén anser att världshandeln är en av de avgörande faktorer som kan garantera livsmedelstryggheten och säkerställa att livsmedelslagstiftningen tillämpas. I slutsatserna från denna konferens ([8]) redovisas konsekvenserna av handeln för livsmedelssäkerheten och utvecklingen:

3.2.2 Garantera att världshandelsreglerna främjar livsmedelstryggheten

3.2.3 Se till att man i samband med handelsreformer och handelsförhandlingar tar vederbörlig hänsyn till att vi måste bidra till att minska otryggheten på livsmedels- och näringsområdet för de mest utsatta grupperna i utvecklingsländerna.

3.2.4 Kraftigt minska statliga stöd som snedvrider handeln och se till att exportstöden avskaffas.

— Bättre klargöra när och hur det ska vara möjligt att införa exportbegränsningar och samtidigt stärka samråds- och anmälningsförfarandena. Särskilt utvärdera vilka negativa effekter sådana åtgärder kan få för andra länders livsmedelstrygghet.

([5]) EUT C 132, 3.5.2011, s. 15; EUT C 54, 19.2.2011, s. 20.

([6]) *Projekt Europa 2030: Utmaningar och möjligheter*, rapport överlämnad till Herman Van Rompuy den 9 maj 2010: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/sv_web.pdf.

([7]) EUT C 318, 29.10.2011, s. 150; EUT C 248, 25.8.2011, s. 55; EUT C 218, 23.7.2011, s. 25; EUT C 21, 21.1.2011, s. 15; EUT C 255, 22.9.2010, s. 1; EUT C 128, 18.5.2010, s. 41; EUT C 211, 19.8.2008, s. 82.

([8]) http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/food-for-everyone-conclusions-en.pdf.

— Undanröja hinder för export, omlastning och import av humanitärt livsmedelsbistånd i mottagarländerna och deras grannländer.

3.2.5 Se till att utvecklingsländerna gynnas mer av handelsreglerna.

— Göra det möjligt för och uppmuntra utvecklingsländerna att i tillräcklig utsträckning utnyttja bestämmelserna för särskild och differentierad behandling så att de lättare kan skydda sina livsmedelsmarknader. Särskilt i multilaterala, regionala och bilaterala sammanhang måste det bli lättare för utvecklingsländerna att använda sig av skyddsåtgärder, så att de kan agera om det sker en stor ökning av sådan import som kan äventyra den lokala livsmedelsproduktionen.

— Garantera att utvecklingsländerna får bättre tillgång till industriländernas marknader för sina jordbruksprodukter. Övriga industriländer bör följa EU:s exempel och införa ett system som liknar initiativet ”Allt utom vapen”. Det vore lämpligt att starkt minska tullavgifterna på förädlade produkter från utvecklingsländer, så att uppbyggnaden av lokala förädlingsinfrastrukturer kan främjas.

— Se till att ordna ytterligare resurser för ”Aid for Trade”-initiativet (handelsrelaterat bistånd), för att stärka utvecklingsländernas kapacitet att handla internationellt med livsmedelsprodukter och dra nytta av denna handel. Det vore också bra att stärka det tekniska stödet för att hjälpa utvecklingsländerna att leva upp till befintliga regler och normer på jordbruks- och livsmedelsområdet.

— Uppmuntra regional integration samt handel och samarbete mellan länderna i syd, genom att främja regionala ekonomiska grupperingar. EU, med sina värdefulla erfarenheter, och även världssamfundet bör stödja en sådan process.

3.2.6 Kommittén önskar att dess förslag ska beaktas av kommissionen i arbetet med meddelandet om handel och utveckling.

3.2.7 För att framhäva dessa rekommendationer och se till att större uppmärksamhet riktas mot områdena utvecklingssamarbete, global solidaritet och diskussionen om millenniemålen föreslår vi att år 2015 utnämns till ”utvecklingens och samarbetets år” (preliminär benämning). Eftersom EU och dess medlemsstater också är fast beslutna att uppnå dessa mål senast 2015 föreslår kommittén att man drar nytta av det europeiska året för att öka medvetenheten hos varje enskild person, i det civila samhället samt på nationell och europeisk nivå, och främja en attityd präglad av ett gemensamt ansvar för att uppnå de mål som redan har fastställts och de nya mål som kommer att fastställas för perioden efter 2015.

4. **Att skapa effektiva instrument för en lojalare konkurrens**

4.1 När det gäller konkurrens uppvisar världsordningen allvarliga brister. Frågan om konkurrens behandlas på ett ofullständigt och otillfredsställande sätt inom WTO. Organisationen har ingen behörighet när det gäller problemen med privata monopol, missbruk av dominerande ställning och icke-tariffära hinder som grundar sig på privata initiativ (normer och standarder). När det gäller dumpning och statliga subventioner och stöd görs den handelsrättsliga tolkningen utifrån rättspraxis inom WTO:s tvistlösningsorgan.

4.2 Eftersom unionen inte ensam kan få bukt med världsordningens brister bör man verka för ett klargörande av befintliga regler och framhålla EU:s värderingar och normer i samband med de instrument som ska skydda och garantera en lojal konkurrens, genom att

— arbeta tillsammans med WTO:s sekretariat för att stärka utvärderingen av konkurrensvillkoren vid export inom ramen för mekanismen för översyn av handelspolitiken (Trade Policy Review Mechanism, TPRM),

— uppmuntra fortsatt arbete med den årliga rapporten om hinder för handel och investeringar,

— stödja olika initiativ som syftar till att de så kallade Singaporefrågorna (investeringar, offentlig upphandling och konkurrens) inkluderas, och insistera på förenklade handelsprocedurer inom ramen för en ny multilateral dagordning; framför allt måste man återigen peka på hur viktigt det är med ett multilateralt avtal om offentlig upphandling, vid behov med hjälp av ”morötter” (t.ex. tekniköverföring) eller ”piskor” (begränsat tillträde till offentliga upphandlingar inom EU),

— begränsa konkurrenssnedvridningarna mellan EU-medlemsländerna när deras respektive företag försöker slå sig in på externa marknader, med hjälp av en harmonisering av politiken och åtgärderna för att främja exporten, och ge garantier och krediter på exportområdet och en ökad integration av medlemsländernas handelskamrar och av deras representationer i tredjeländer; stärka och utveckla europeiska centrum för stöd till små och medelstora företag i tredjeländer (”European Business Centre” ([9])) och se till att marknadstillträdesgrupperna (Market access teams) ([10]) fungerar operativt fullt ut, vilket skulle ge EU effektiva verktyg,

— se till att den immateriella äganderätten respekteras inom ramen för WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Trips-avtalet), avtalet mot varumärkesförfalskning (Acta-avtalet) och i samband med bilaterala avtal,

([9]) I Kina, Thailand, Indien och Vietnam.
([10]) EUT C 218, 23.7.2011, s. 25.

— vid behov utnyttja mekanismerna inom WTO:s tvistlösningsorgan för att bidra till en förstärkning av en rättspraxis som stämmer överens med unionens vision och värderingar.

5. **Att se till att handeln stöder en strategi som gynnar alla och främja handelns sociala dimension**

5.1 Frågan om globaliseringens sociala dimension kvarstår och bör på sikt få en lösning som förhandlas fram i multilaterala forum, främst WTO. En förutsättning i nuläget är att ILO får status som observatör vid WTO, och EU måste fortsätta sitt arbete för att övertyga de länder som fortfarande motsätter sig detta. Dessutom skulle ILO successivt kunna integreras i WTO:s mekanism för översyn av handelspolitiken (Trade Policy Review Mechanism, TPRM) och bidra med information om socialpolitiken i de berörda länderna.

5.2 Enligt EESK bidrar EU med konstruktiva erfarenheter av att ta hänsyn till den sociala dimensionen inom handeln. Denna erfarenhet kan användas som ett konkret exempel på det internationella planet, utan att EU riskerar att kritiseras för förklädd protektionism. Kommittén månar ständigt om värdet av att det i alla avtal finns med ett avsnitt om hållbar utveckling, där även den sociala dimensionen ingår, att hänsyn tas till ILO:s grundläggande konventioner i det sociala kapitlet, att villkor har införts i ”allmänna preferenssystemet” (GSP) och att Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter har inrättats.

5.3 Utöver denna dynamiska utveckling på senare tid har det även gjorts konsekvensanalyser med hjälp av en ny metod som gör det lättare att förutse konsekvenserna för sysselsättningen och bättre förbereda stödåtgärder ([11]). EESK vill särskilt uppmärksamma att det enligt de handelsavtal som EU undertecknat ska inrättas övervakningskommittéer så att avtalens sociala och miljömässiga dimension kan bevakas.

5.4 Unionen och medlemsstaterna bör fortsätta att finansiera främjandet och tillämpningen av ILO:s åtta grundläggande konventioner, samtidigt som vi måste vara klara över att dessa konventioner inte räcker för att problemen med konkurrenskraft och sysselsättning omedelbart ska kunna undanröjas i Europa. EU och medlemsstaterna bör också uppmärksamt följa ILO:s initiativ om att införa ett socialt grundskydd och stödja program som främjar anständiga jobb, eftersom detta initiativ erbjuder nya möjligheter att koppla ihop handel med sysselsättning. EESK förväntar sig att G20-gruppen – i samarbete med IMF och Världsbanken – undersöker hur ett sådant socialt grundskydd skulle kunna finansieras.

([11]) EUT C 218, 23.7.2011, s. 19.

5.5 I konsekvensanalyserna bör EU fästa större vikt vid de sektorsvisa sociala dialogerna för att kunna utforma de anpassningsåtgärder som krävs p.g.a. de handelspolitiska val som EU gör. EU:s handelspolitik bör också tydligt omfatta den övergripande sociala klausulen ([12]) i Lissabonfördraget. Vid förhandlingarna om den kommande budgetramen bör Europeiska socialfonden bibehållas och inriktas på frågor om omställningar i näringslivet som hänger samman med industriell omvandling och omstrukturering. Villkoren för tillgång till Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter bör bli flexiblare, så att fler arbetstagare som drabbats av de omvandlingar som skett inom såväl industrin som jordbruket kan få stöd. Denna fond bör även främja försöksverksamhet på det sociala området.

5.6 EESK förordar att mänskliga rättigheter införlivas i avtalens avsnitt om hållbar utveckling. Avtalens stödåtgärder bör utformas i linje med det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). En bättre tillämpning av FN:s vägledande principer kan bidra till att unionens mål uppnås i specifika frågor som hänger samman med de mänskliga rättigheterna. I enlighet med meddelandet om företags sociala ansvar (oktober 2011) ([13]) kan dessa principer spela en väsentlig roll inom handel och utveckling.

6. **Att förverkliga miljömålen i handelspolitiken**

6.1 Förhandlingarna om miljövaror och miljötjänster inom ramen för Doharundan kan bidra till EU:s mål om att förbättra tillgången till miljövänliga varor och miljövänlig teknik. För många produkter – inte minst på området för förnybar energi – är tullhindren obetydliga eller åtminstone begränsade, samtidigt som de icke-tariffära hindren utgör ett allvarligt hinder för att dessa varor och tjänster ska kunna spridas. Ett nytt förslag från kommissionen, som EESK stöder, är att genom en snabb och isolerad överenskommelse trygga ett WTO-avtal om miljövaror och miljötjänster som reglerar såväl tariffära som icke-tariffära former av handelsskydd.

6.2 För att utveckla en grön ekonomi i den globala konkurrenssituationen och behålla sitt ledarskap på området bör EU i eget intresse och för klimatets skull stå fast vid ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser med 80 % fram till 2050, med exempelvis ett delmål på 40 % mellan 2020 och 2030. Kommittén föreslår att konsekvensanalyser görs (med avseende på konkurrenskraft, sysselsättning och miljö) och att offentliga debatter anordnas som förberedelse inför de omvandlingar som måste göras under perioden 2020–2050 och som en åtgärd för att stabilisera prognoserna hos de ekonomiska aktörerna och medborgarna.

([12]) EESK:s yttrande ”Stärkt sammanhållning och socialpolitisk samordning inom EU” (ännu ej publicerat i EUT).

([13]) KOM(2011) 681 slutlig, Meddelande från kommissionen om ”En förnyad EU-strategi 2011–2014 för företagens sociala ansvar”.

6.3 När detta delmål fastställs bör det samtidigt införas regler och skattebestämmelser som främjar omfattande investeringar i forskning och utveckling på området för ren teknik. Åtgärder för ”koldioxidjustering” vid gränserna bör strikt begränsas till de fall där konkurrenskraft gått förlorad och där koldioxidläckage konstaterats samt ske i enlighet med WTO:s regler, något som också kommissionen framhåller i sin analys ([14]).

6.4 På grund av att planerna för att skapa en världsmarknad för handel med utsläppsrätter framskrider så långsamt och är osäkra kommer EU:s medlemsstater under flera år framöver att tillhöra de få länder som har satt ett pris på koldioxid. Med tanke på att det finns risk för att koldioxid ”läcker” från ett antal europeiska sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem rekommenderar kommittén, som komplement till kommissionens nuvarande kostnadsfria tilldelning av utsläppskvoter, en betydande ökning av de långsiktiga investeringar som syftar till att fasa ut fossila bränslen från ekonomin, liksom förutsebara och stabila incitament för innovation, forskning och utveckling när det gäller sådan ren teknik som ännu inte har blivit kommersiellt gångbar.

6.5 När det gäller transportområdet stöder EESK de internationella målen i FN:s ramkonvention om klimatförändringar som innebär att utsläppen från lufttransporter ska minskas med 10 % och utsläppen från sjöfarten med 20 %. Beslutet att gemensamt svara för utsläppsminskningarna ska även gälla transportsektorn, eftersom luftfarten kommer att bli allt mer integrerad i EU:s utsläppshandelssystem från och med 2012. Ett europeiskt initiativ för att sätta upp mål för energieffektiviteten när det gäller den oceangående sjöfarten skulle bidra till denna satsning.

6.6 När det gäller bedömningar av konsekvenserna för en hållbar utveckling upprepar EESK sina rekommendationer från ett tidigare yttrande ([15]) om att det nuvarande systemet bör ändras. Framför allt bör man förbättra informationen om handelspolitikens miljökonsekvenser genom att verka för närmare samarbete mellan sekretariaten för de multilaterala miljöavtalen.

6.7 Om miljönormer och miljö- eller hållbarhetsmärkningar ska kunna fortsätta vara decentraliserade och en fråga för den privata sektorn inom EU krävs det en gemensam ram för bedömning och utvärdering som bör falla under kommissionens eller en särskild byrås ansvarsområde.

Bryssel den 7 december 2011

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

Staffan NILSSON

([14]) *Trade as a driver of prosperity* (ej översatt till svenska), SEC(2010)1269 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146940.pdf.

([15]) EUT C 218, 23.7.2011, s. 19.